

Európa legmodernebb takarmánykeverő üzeme épül Kerelőszentpálon

15 millió eurós beruházás

Fotó: Henn Attila

A térség legnagyobb magyar tőkés agrárberuházását valósítják meg Kerelőszentpálon az UBM Feed Románia Kft. révén, amely az UBM Csoportot, az East Csoportot és a királyfalvi Oprea Avicomot foglalja magába. 15 millió eurós beruházással Európa legmodernebb technológiájú takarmánykeverő üzeme épül fel, amely óránként 30 tonnás, illetve évi 220.000 tonnás feldolgozási kapacitással fog működni.

Mezey Sarolta

Az üzem alapkövét tegnap tették le Magyar Levente, a magyar Külügyminisztérium miniszterhelyettese, Péter Ferenc megyei tanácselnök, Lucian Goga prefektus és a cég vezetői jelenlétében.

Románia Magyarország kiemelt gazdasági partnere

Magyar Levente miniszterhelyettes hangsúlyozta, hogy a Kerelőszentpálon létesülő üzem a magyar és román gazdasági kapcsolatrendszer újabb eleme. Romániára stratégiai partnerként tekintenek.

(Folytatás a 10. oldalon)

„Szeretnénk hálát adni az elmúlt 250 évért”

250 éve épült a marosvásárhelyi minorita templom, amelyet ma kezdődő, többnapos rendezvénysorozattal ünnepelnek meg. Az eseményről Jakabos Barnabás jezsuita szerzetessel, egyetemi lelkésszel beszélgettünk.

4.

Négy gyerek közül egyet zaklatnak az iskolában

A gyermekek közötti agresszió napjainkban egyre gyakoribb, a játékosnak tűnő csúfolódástól a kiközösítésen át a fizikai bántalmazásig széles a paletta. Sok szülő nem is gondolná, hogy ez az ő gyerekével is előfordulhat.

5.

Hogyan előzzük meg az asztmás krízist otthon?

Néhány gyakorlati tanács, hogyan csökkentjük családtagjaink asztmás krízisének valószínűségét otthonunkban, közvetlen környezetünkben.

7.

V. Harmónia-kupa

„Focizni nagyon egyszerű dolog, de a focit egyszerűen játszani a lehető lehezebb, ami létezik” – mondta egykor a Barca néhai legendás holland játékosa, vezetőedzője, korszakalkotó zsenije, Johan Cruyff, aki intelligenciája révén is lazán földbe döngölt bárkit, ha egyszer fociról volt szó.

9.

OPTICA OPTOFARM

A látás szakértője

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/265-205
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282
- ▲ A Danubius Hotelben. Tel. 0742-100-323

Aktuális

Szárnyaló közpénzosztás

Antalfi Imola

A marosvásárhelyi tanács mai ülésén ismét előveszik a béremelések ügyét. A közalkalmazottak fizetésének felfele történő módosításáról – lehetőleg minél nagyobb bérkiugrázást igénylő módosításokról – a múlt hónap közgyűlésén már vitáztak egy sort a képviselők, indokolatlanul túlzottan tartva a javasolt fizetésemelést elsősorban a vezetők (igazgatók, osztályvezetők) esetében. Példaként a tanács jegyzőjének a 8-as együttható alapján kiszámolt és javasolt 11.600 lejes alaphéremelhető, de egy vezérigazgatói fizetés sem sokkal marad el a jegyzőtől, 10.875 lejnél áll meg, 7,50-es együttható figyelembevételével. A tízezer lejes bércsoportba még beleférnek az ügyvezető aligazgatók is, az osztályvezetők már „lecsúsznak” 8700 lejre. No és a 25 százalékos vezetői pótlékokról sem kell elfeledkezni...

Az új bérezési törvény ugyan lehetővé teszi a fenti bérszintek jóváhagyását, csakhogy ez a nagyvonalúság kiüriti a kasszát, hiszen valahonnan el kell venni a különbözetet. Helyenként csődbe jutott községekről cikkeznek. Előreláthatólag a beruházásokra, javításokra szánt összegek fognak jelentősen megcsappanni, ezekből lehet elvenni a fizetésekre.

Valahogy úgy néz ki a dolog, hogy a 20 évvel ezelőtt meghirdetett közigazgatási reformot egyik kormány sem tudta megvalósítani. Azt kell hinnünk, hogy nem is tudják, hogyan. Már a reform fogalmát is másként értelmezik a különböző pártok, melyek a maguk kormányzati ciklusában képtelenek voltak elérni azt, hogy az állami szférában is a szakmaiság legyen a vezérszólam. Természetesen megfelelő bérezéssel.

(Folytatás a 3. oldalon)

Ünnepi rendezvénysorozat a minorita templomban

„Szeretnénk hálát adni az elmúlt 250 évért”

250 éve épült a marosvásárhelyi minorita templom, amelyet ma kezdődő, többnapos rendezvénysorozattal ünnepelnek meg. Az eseményről Jakabos Barnabás jezsuita szerzetessel, egyetemi lelkésszel beszélgettünk.

Mózes Edith

Fotó: Kovács Miklós

– Ünneppsorozattal szeretnénk hálát adni a Jöistennek ezért az elmúlt 250 évért, az elmúlt évekbeli felújításokért, amiket a közösségben, a közösség javára és a templomért tettünk. Csütörtökön, pénteken, szombaton, vasárnap vannak programjaink. Csütörtökön egy imádságos nappal szeretnénk indítani, pénteken történeti nap van, a minoriták a városban, a minorita építkezés, a templom, a közösség, valamint a jelenlegi felújítások hogyanjáról, miértjéről, költségeiről, terveiről. Szombaton a jezsuitákról lesz szó, arról, hogy hosszú évszázadok után kerültünk vissza ide, hogy mi történt ez idő alatt, mi volt a jezsuiták szerepe Vásárhelyen és a környéken. Vasárnap a záróünnepség lesz: két szép szentmisét tartunk: 9 órakor a minorita provinciális atya Miskolcra tart szentmisét, este pedig az érsek atyával zárjuk az ünneppsorozatot.

– Az ünneppsorozat programjából mit ajánl leginkább?

– Csütörtökön délután szentségimádás lesz a templomban azok számára, akik elcsendesedni, imádkozni és hálát adni szeretnének. Szentmisét tartanak du. 5 órától, amikor Budapestről érkezett fiatal jezsuiták arról fognak

beszélni, hogy hogyan fedezzük fel, teljesítsük ki hivatásunkat. Utána a kávézóknak erről hangzik el előadás (bejárat a Bolyai utcából).

Pénteken Barabás Kiss Anna egyházmuzéológus arról fog beszélni, mi történt itt, ezen a minorita dombon 250 évvel ezelőtt, hogyan kezdtek el építkezni. Azután szentmise következik, majd Márton Judit arról beszél, hogy milyen gondolatkörbe épült bele ez az egész felújítás: mit akarunk őrizni vele, mit fedeztünk föl a felújítások során. Tehát érdekes szakmai előadásra számíthatnak az érdeklődők.

Most egy kicsit hazabeszélek, mert érintett vagyok én is benne, és amire feltétlenül meghívnám, azok a szombati előadások. Bizonyára érdekes lehet az, hogy egyáltalán kik a jezsuiták: nem görögkatolikusok, hanem római katolikusok, akárcsak a pápa, nem elveszik az egyháztól a templomot, hanem fejűjtik. Hogyan kerültek kapcsolatba Erdéllyel, Marosvásárhellyel, hogyan építkeznek, miért, mi jellemzi az ő lelkiségüket, miért dolgoznak, mit dolgoznak? – erről tart előadást Tamási Zsolt történész. Utána közösen ünnepelünk, szentmisével. Ez mind a központi Keresztelő Szent János-plébánián lesz szombaton. Ott lesz a provinciális atya, Vízi Elemér, Barabás Kiss Anna előadást tart a jezsuita templomról, utána egy kis agapé az udvaron. Vasárnap pedig, amint már mondtam, a szentmisék zárják az ünneppsorozatot.

– Több olvasónk aggódva kérdezte, hogy mi az igazság: eladták vagy bérbe adták a templomot a görögkatolikus egyháznak?

– Szó sincs róla. Egyik hír sem igaz. A tulajdonosa ennek a templomnak és ennek az ingatlanegyüttesnek a ferences minorita rend. A ferences minorita rend jelenleg átadta használatra a magyar jezsuita rendnek. A jezsuiták azok, akik a római katolikus egyházon belül a gyulafehérvári főegyházmege érseksége, illetve joghatósága alatt használják. És a jezsuiták azért dolgoznak, hogy kellemes környezetben, egy szép udvarban folytathassanak lelkigyakorlatokat, a fiatalok nevelését. Ezért kezdték el a külső-belső felújítást.

– Miből újították fel az épületegyüttest?

– A legnagyobb részt a magyarországi jezsuita rendtartomány, a Jézus Társasága adományozta. Az az elv vezérel, hogy nem beköltözünk egy idegen épületbe, és használjuk csupán, hanem a jó gondnok törődésével, ha használni akarjuk, akkor hozzá akarunk tenni. Ez a városnak, a város magyarságának is egy ajándék. Tehát elsősorban a magyar rendtartománynak a beruházása. Másodsorban kisebb pályázatokból valósult meg, még kisebb részben abból, amit az ingatlanegyüttes hozzá tud tenni.

– Van itt egy kollégium is...

– Úgy hívják ezt a templomot, hogy egyetemi lelkészégi templom. Az egyetemi lelkészség személyi pasztorációt jelent. Azt jelenti, hogy nem helyileg kötődnek ide, mint a belváros katolikusai, hanem a városban minden egyes diák, aki egyetemen tanul, lelki gondozásra ide tartozik. Az érsek atya kinevez nagyobb egyetemi városokba egyetemi lelkészeket, akiknek a fő feladatuk az, hogy a diákok, a tanáraik, a diákközösség számára biztosítsák a lelki gondozást. Ez az egyetemi lelkészség, ami azt jelenti, hogy akadémiai, lelkiségi, közösségépítő programok vannak diákoknak, családjuknak, barátaiknak, tanáraiknak, akik egyetemesen gondolkodnak, és lelkiséget keresnek.

Nézőpontok

Térhatású fényképek a Nagy Háborúból

Ezzel a címmel nyílik vándorkiállítás november 27-én, hétfőn 16 órától a Kultúrpalota második emeleti kiállítótermében. A Maros Megyei Múzeum a Magyar Nemzeti Múzeum által összeállított nagy sikerű, első világháborús sztereofotókat bemutató vándorkiállítást látja vendégül. Az Első Világháborús Centenárium Bizottság gondozásában létrejött tárlatot 2014. december 19-étől láthatta a közönség a Magyar Nemzeti Múzeumban, majd ezt követően Zalaegerszegen, Kaposváron, Szentesen, Nagyatádon, Pozsonyban, idén márciusban Gyergyószentmiklóson, júniusban Székelyudvarhelyen, végül Csíkszeredában is megtekintették az érdeklődők.

Vajda György

A sztereofénykép egy különleges fotográfia, amely valójában két, egymástól kissé eltérő képből áll, amelyeket, az emberi szem állásának megfelelően, két különböző szögből vettek fel ugyanarról a tárgyról. A képpár egy speciális szerkezetben, a sztereoszkópban szemlélve egyetlen térhatású képpé olvad össze a képnézegető tudatában. Az ember két szeme a középpontoktól számítva átlagosan 65-67 milliméterre van egymástól, ezért természetes, hogy két különböző pontról szemlélve a világot, eltérő képet kapunk róla. A két szemmel való látás szükséges ahhoz, hogy az ember térben érzékeld az őt körülvevő valóságot; az érzékelt két kép olvad össze az emberi agyban egyetlen háromdimenziós képpé.

A sztereofényképezés a fotográfia kezdeteitől jelen volt a képkészí-

tési technikák között, s 1914-ig két népszerűségi csúcson is túljutott. A 19-20. század fordulóján számos cég – például az amerikai Underwood & Underwood (1882–1923), a Keystone View Company (1892–1970), a német Neue Photographische Gesellschaft (1894–1922) – gyártotta soha nem látott mennyiségben és értékesítette világszerte a legkülönbözőbb témájú sztereofényképeket. Kezdetben a sztereoképhez szükséges két felvételt még külön készítették el: vagy egyszerre fényképezte le a fotográfus ugyanazt a tárgyat két, egymástól megfelelő távolságra és szögben álló kamerával, vagy ugyanazt a gépet az egyik felvétel elkészítése után egy speciális sínszerkezeten odébb toltta. A sztereo-fényképezőgépet, amelynek segítségével egyszerre ugyanazzal a géppel lehetett két felvételt rögzíteni, John Benjamin Dancer tervei alapján 1856-ban gyártották először Angliában.

A térélményt nyújtó képek, amelyek a magasság és a szélesség paraméterei mellett a mélység harmadik dimenzióját kínálták a képnézegetőknek, különleges, nem túl drága szórakozásnak számítottak. A nemzetközi cégek sztereofényképei olyan aktuális eseményeket örökítettek meg, amelyeknek a híre bejárta a világot, a sajtó tudósított róluk, és az emberek fantáziáját, „vizuális kíváncsiságát” izgatták. A nemzetközi kiállítások, diplomáciai események, háborúk és természeti katasztrófák képei kapcsán nagyobb érdeklődés irányult az érintett országok, népek életére is. Sokan megvették és gyűjtötték a külföldi országokat bemutató sztereofényképeket, mert a térhatású képek nézegetése a sztereoszkóp szerkezetben – különösen, ha a készülőké olyan zárt konstrukció volt, amely kizárta a perifériás látást, vagyis a külvilágot – azt az érzetet

meg az olvasók. Az összeállításhoz a német Neue Photographische Gesellschaft cég száz képet tartalmazó Világháború 1914-16 sorozatából, az amerikai Keystone View Company 1923-ban kiadott háromszáz darabos sorozatából, valamint privát fényképezők sztereofelvételeiből válogattak anyagot. Az érdeklődők három dimenzióban bepillanthatnak a lövészárkba, végignézhetik a menetelő katonák és hadifoglyok hosszú sorát, és plasztikus képet kaphatnak a pusztítás mértékéről is – tájékoztat a kiállítás honlapja.

A kiállítás marosvásárhelyi megvalósításával Sárándi Tamás múzeológus-történész foglalkozik, aki elmondta, hogy a Maros Megyei Múzeum nemcsak ezzel a kiállítással adózik a Nagy Háború emlékének, hanem 2014-től kezdődően törekedtek rá, hogy minden évben legyen legalább egy tematikus kiállítás, ami a háborús tematikával foglalkozik. A múzeum gyűjteményében nem található a kiállítás

is bemutatásra kerülő térhatású fotók, de más, a háború időszakában készült fényképek igen. Emellett ez év tavaszán egy, a román Kulturális Minisztérium által támogatott, Maros mentiek a Nagy Háború lövészárkaiban című projekt keretében gyűjtésbe kezdtek, aminek célja, hogy minél több, a háborúhoz kapcsolódó tárgyat, emléket összegyűjtsenek. Ezek lehetnek fényképek, levelezőlapok, kitüntetések, emléklapok vagy bármilyen tárgy, ami a háborúban részt vett családtag után megmaradt. A gyűjtés célja, hogy 2018-ban, a centenáriumban alkalmával a múzeum saját kiállítással is megemlékezzen a fontos eseményről. Akinek tehát bármilyen fotója vagy emléktárgya van, ami kötődik az első világháborúhoz, elviheti a Maros Megyei Múzeum néprajzi részlegéhez (Toldalagi-palota, Rózsák tere), ahol a fotót beszkennek, tárgyak esetében a tulajdonos megegyezhet a múzeum munkatársaival, hogy kölcsön- vagy eladja azt a múzeumnak.

Kiállítás a Csíki Székely Múzeumban

Fotó: Nagy Gyöngyvér

HARMÓNIA

Egészség – életmód – otthon

Szerkesztette: Menyhárt Borbála

Amikor a szünet nem a felüdülésről szól Négy gyerek közül egyet zaklatnak az iskolában

Négy diákból egyet rendszeresen megaláznak társai, minden hatodikat pedig megvernek az iskolában – ezt az aggasztó következtetést vonták le azon tavaly készült felmérés nyomán, amelyet a romániai iskolákban végzett a „Mentsétek meg a gyermekeket” szervezet. Ezért november elején átfogó kampányt kezdeményeztek. Állítsátok meg a zaklatásokat vagy szüntessétek meg a szüneteket! címmel, amelynek célja az iskolai zaklatás visszaszorítása.

Menyhárt Borbála

Illusztráció

Iskolai bántalmazásnak, megfélemlítésnek, angol nyelven bullyingnak nevezzük azt, ha valaki hosszabb időn át ismétlődően szándékosan bánt valakit/valakiket. Emiatt sok gyerek szorongva várja a találkozást a társaival, hiszen félnek a piszkálódásoktól, a beszólásoktól vagy a veréstől. A gyermekek közötti agresszió napjainkban egyre gyakoribb, a játékosnak tűnő csúfolódástól a kiközösítésen át a fizikai bántalmazásig széles a paletta. Sok szülő nem is gondolná, hogy ez az ő gyerekével is előfordulhat.

Tíz perc megaláztatás

Bár a kampány címében szereplő üzenet – szüntessétek meg a szüneteket! – kissé markáns és sokak számára felháborítóan tűnhet, a szervezet ezúton kívánja felhívni a figyelmet a jelenségre, amit a romániai iskolákban tapasztaltak, azaz hogy míg sok gyerek számára ki-kapcsolódást jelent a szünet, és alig várják a két tanóra közötti tíz percet, addig sokakat rettegés fog el, amikor megszólal az óra végét jelző

csengő, ugyanis tudják, hogy a szünetben következik a zaklatás vagy akár a fizikai bántalmazás. A statisztikák szerint a tízperces szünetben a romániai iskolákban négy gyerek közül egy zaklatás áldozatává válik. Tíz perc elegendő ahhoz, hogy egy gyerek önbizalmát sárba tiporják, elérjék, hogy ne bízzon többé másokban. A zaklatás hosszú távon romboló hatással van a lelki világukra, és rendkívül megnehezíti majd a későbbi beilleszkedést a különböző közösségekbe. Az iskolai zaklatásnak rendszeresen kitett gyerekek esetében fennáll a veszély, hogy megszokják az áldozat szerepet, és felnőtt korukban is hasonló helyzetekben találják magukat, vagy ennek éppen az ellenkezője történik: mintegy megtorlasként, felnőtt korukban ők maguk válnak bántalmazókká.

A szakemberek szerint az iskolai bántalmazásnak súlyos pszichés következményei lehetnek. Az áldozatok könnyen depresszióssá válhatnak, szorongás jelentkezhet náluk. Az állandó félelem olyan

pszichoszomatikus tüneteket okozhat, mint a fejfájás, hasi panaszok vagy álmatlanság. Az áldozatok általában többet hiányoznak az iskolából, nehezebben megy nekik a tanulás.

A szülők, pedagógusok sajnos legtöbbször későn veszik észre, hogy milyen helyzetben van a gyerek, ugyanis a bosszútól tartva az áldozatok nem beszélnek róla. Gyanús lehet viszont, ha az addig nyitott gyermek zárkózottá válik, vagy nehezen alszik el, rémálmai vannak, és láthatóan szorong. Az is felkiáltójel kellene legyen a szülő számára, ha romlanak a jegyei és nem érdeklik már az iskolával kapcsolatos dolgok, vagy nem akar iskolába menni, például fej- vagy hasfájásra panaszodik, vagy nincsenek barátai, nem beszél az osztálytársairól.

Az elmúlt tanévben több mint 7 ezer eset

Az Egészségügyi Világszervezet jelentése értelmében európai viszonylatban Románia harmadik helyen áll azon 42 ország sorában,

amelyekben a jelenséget vizsgálták. A romániai 11 éves gyerekek 17 százaléka ismerte el, hogy zaklatta valamely társát az előző hónapban, a 13–15 évesek esetében ez az arány 23 százalék. A Tanügyminisztérium nyilvántartása szerint a 2014–2015-ös tanévben ország-szerint több mint 18 ezer olyan esetet jegyeztek, ami iskolai erőszaknak számít.

A „Mentsétek meg a gyermekeket” szervezet 2016-ban végzett felméréséből kiderült, hogy négy diákból egyet rendszeresen megaláznak a társai, minden hatodikat pedig megvernek az iskolában, illetve ötből egy gyerek rendszeresen megaláz egy másikat. Tízből három diákot rendszeresen kiközösítenek a többiek, a gyerekek 73 százaléka pedig elismerte, hogy volt már szemtanúja zaklatásnak az iskolában. A csapatból való kiközösítés, a bántalmazással való fenyegetés, a megalázás, a verés, a személyes javak megrongálása, lejárató pletykák terjesztése mind zaklatásnak minősül, és sajnos gyakori az iskolában töltött mindennapok során. A megkérdezett gyerekek 31 százaléka állította, hogy kiközösítették társai, és 39 százaléka azt, hogy egy társuk arra kért más gyerekeket, hogy ne játsszanak, ne álljanak szóba velük. A kérdőívet kitöltők 80 százaléka ismerte el, hogy szemtanúja volt már olyan helyzetnek, amikor egyik gyerek megalázza a másikat, 78 százalékuk pedig már

több alkalommal is végignézte, amint egy gyereket meglökdösnek vagy megütnek a többiek.

Míndezek nyomán indította el a „Mentsétek meg a gyermekeket” szervezet a kampányt, ugyanis úgy tűnik, egyre nagyobb méreteket ölt ez a jelenség, és a tapasztalat sajnos azt mutatja, hogy nagyon sok esetben a tanintézetek vezetősége, a pedagógusok nem veszik észre a zaklatásokat, vagy ha igen, nem tudják kezelni ezeket. A statisztikák szerint a romániai iskolák csupán 38 százalékában van iskolai tanácsadó, a vidéki iskolák zömében nincs ilyen szakember, aki tudná kezelni ezeket a konfliktusokat. A 2016–2017-es tanév első felében a tanfelügyelőségektől származó adatok alapján 7690 esetben történt iskolai erőszak a romániai tanintézetekben, a legtöbb Brassó, Temes, Bihar, Iași és Neamț megyében. Gabriela Alexandrescu, a „Mentsétek meg a gyermekeket” szervezet elnöke rámutatott, az áldozatra gyakorolt negatív hatás mellett az iskolai zaklatás azokat a gyerekeket is kedvezőtlenül érinti, akik szemtanúi ezeknek az eseteknek, hiszen ők is megfélemlítve és egyúttal bűnrészesnek is érezhetik magukat. – Ezen helyzetek nyomán a gyerekek azt tanulják meg, hogy a társas kapcsolatok erőviszonyokra épülnek, ahol a bántalmazás az erősebb fegyvere – világított rá a jelenség veszélyeire a szervezet elnöke.

Illusztráció

Adománygyűjtő akció hátrányos helyzetű gyerekeknek Egy könyv = egy mosoly

A Gyulafehérvári Caritas a Bookyard Company könyvesboltlánccal közösen könyvadományozási akciót szervez; december 15-ig több városban be lehet vinni a lánchoz tartozó könyvesboltokba a már nem használt, de jó állapotban lévő gyermekkönyveket, amelyekkel majd a hátrányos helyzetű gyerekek karácsonyát teszik szebbé.

Menyhárt Borbála

A Gyulafehérvári Caritas honlapján fellelhető közlemény szerint folyamatosan bizonyosodik, hogy sok segítőkész ember él közöttünk. Sokszor találkozunk olyanokkal, akik a háttérben maradván, ismeretlenül, semmiféle fizetséget vagy elismerést nem várva, nap mint nap másokért munkálkodnak, fáradoznak. Évről évre keresnek meg bennünket olyan emberek, akik – a karácsonyhoz közeledve – szeretnének jól cselekedni nehezebb sorban

élő embertársaik megsegítése érdekében.

Ez alkalommal a Bookyard Company Kft., egy könyvesboltokból álló üzletlánc vezetője csatlakozott a Caritashoz, hogy közösen könyveket gyűjtsenek és osszanaszák a szervezet programjain részt vevő, a környező megyékben élő hátrányos helyzetű gyerekeknek.

A Caritas hátrányos helyzetű gyerekekkel dolgozó munkatársai rendszeresen azt tapasztalják, hogy a nélkülöző családok otthonában kevés a könyv vagy egyáltalán nincs, hiszen a csekély jövedelmet elsődlegesen a mindennapi élelem beszerzésére szánják. Mégis, amikor a különböző foglalkozások, te-

vékenységek során előkerülnek a könyvek, a gyerekek szeme felcsillan, és örömmel lapozgatják akár a képes meséskönyveket, akár az ábécéskönyvet. Ezekhez a gyerekekhez fogják karácsonyig eljuttatni a könyvesboltokban összegyűjtött könyveket az évente megszervezett cipődoboboz-akció keretében.

Azok, akik segíteni szeretnének, két módon kapcsolódhatnak be az adománygyűjtő akcióba: bevihetik a lent felsorolt könyvesboltokba az otthon már nem használt, de jó állapotban lévő gyermekkönyveket, vagy azáltal, hogy a szóban forgó boltokban új könyveket és munkafüzeteket vásárolnak.

Az adománynak szánt könyveket az alábbi könyvesboltokban kihelyezett dobozba tehetik be december 15-ig:

Kobak könyvesbolt – Marosvásárhely, Győzelem tér 18. szám;

Kobak könyvesbolt – Szászrégen, Mihai Viteazul utca 15. szám;

Kobak könyvesbolt – Parajd, Állomás utca 131. szám;

Irka könyvesbolt – Gyergyószentmiklós, Kossuth Lajos utca 1. szám;

Firka könyvesbolt – Nyárádszereda, Teilor utca 29. szám;

Firka könyvesbolt – Maroshévíz, Borszék utca 3. szám.

Neutrínó-áriák

Szilágyi Mihály

A cím hallatán elnevette magát egy diák, mert arra gondolt, hogy a zenetanár beleszédült a földönkívüliek témakörébe. Meg is kérdezte, hogy a hírekben megjelent távoli üzenetekről akarok-e beszélni. Végül tisztáztuk, hogy a cím egy fizikai jelenségre és zenére utal.

A neutrínók – amint a kifejezés is jelzi – semleges elemi részecskék, melyeknek nincs elektromos töltésük, és az anyaggal való kölcsönhatásuk során is meglehetősen közömbösen viselkednek. Egy szemléltető példa szerint ezek a részecskék akár az egy fényévnyi vastag ólomfalon is képesek áthatolni. E fura tulajdonságuk rendkívül megnehezíti az észlelésüket.

A neutrínókat sokan kutatták, többek között *Frederick Reines* is, akit ezúttal a

zenei tevékenységével kapcsolatban mutatok be.

Frederick Reines 1918. március 16-án született Patersonban, New Jersey államban. Szülei ugyanabból az oroszországi kisvárosból származtak, de érdekes módon az Egyesült Államokban ismerték meg egymást. Véletlen vagy eleve elrendelés – ki hogy gondolja...

Frederick gyerekkorának legélénkebb emlékei közé tartozott a függetlenség napjának (július 4-e) megünneplése, mert olyankor tűzijátékkal és hazafias zenebonával emlékeztek az 1776-os eseményre (ekkor hirdették ki a függetlenségi nyilatkozatot). A gyerek figyelme minden ilyen alkalommal a muzsikára irányult. Csillogó szemében ilyenkor derűs fény lángolt.

Amikor a kisfiú iskolába járt, egy számára unalmas órán kezével távcsövet formált, és betekintett a végtelenbe. A napfény valami

különös megnyilvánulását figyelte meg – mikor önéletrajzát írta, akkor árulta el, mit látott: a diffrakció jelenségét figyelte meg. A zene mellett megszállottja lett az optikai jelenségeknek.

A családi könyvtár bőséges lehetőségeket kínált számára. Természettudományok, irodalom, dráma, zene és tánc – mindent, amire egy embernek szüksége van, megkapott. Az iskolai együttesben kitűnt szép énekhangjával. Egyik tanára, felfedezve tudományos érdeklődését, átnyújtotta neki az iskola laboratóriumának a kulcsát, hogy bármikor kedvére kísérletezhessen. Irodalmi képességeit az iskola évkönyvében mutatta be.

Dráma- és tánccsoportban is aktív szerepet vállalt. Egyszer aztán válaszut elé érkezett. Az éneket is ugyanúgy szerette, mint a természettudományokat. Nem tudta eldönteni, hogy mi legyen: hivatásos énekes vagy fizikus. A pályaválasztást végül az a tanára döntötte el, aki a laboratórium kulcsát adta neki. Az ő ajánlatára mérnöki főiskolára iratkozott. Egy véletlen találkozás folytán professzionális szintű színjátszó csoportba, tánccsoportba és kórusba is belépett. A tudományok mellett művészeti téren is tovább fejlődött.

Énekhangjára fölfigyelt a társulat, és megkapta Händel *Messias*ának egyik szólószerepét. A kórusvezető azon sajnálkozott, hogy egy ilyen tehetséget kár lenne képzés nélkül hagyni, ezért arra biztatta Frederick Reineset, hogy vegyen énekórákat. Az egyetemista fi-

únak nem volt erre anyagi lehetősége, de a kórusvezető elintézte, hogy a Metropolitan Opera énektanára díjmentesen tanítsa.

Évekkel később, amikor Los Alamosban dolgozott, beállt a városi kórusba és a színjátszó társulatba is, ahol több főszerepet is kapott.

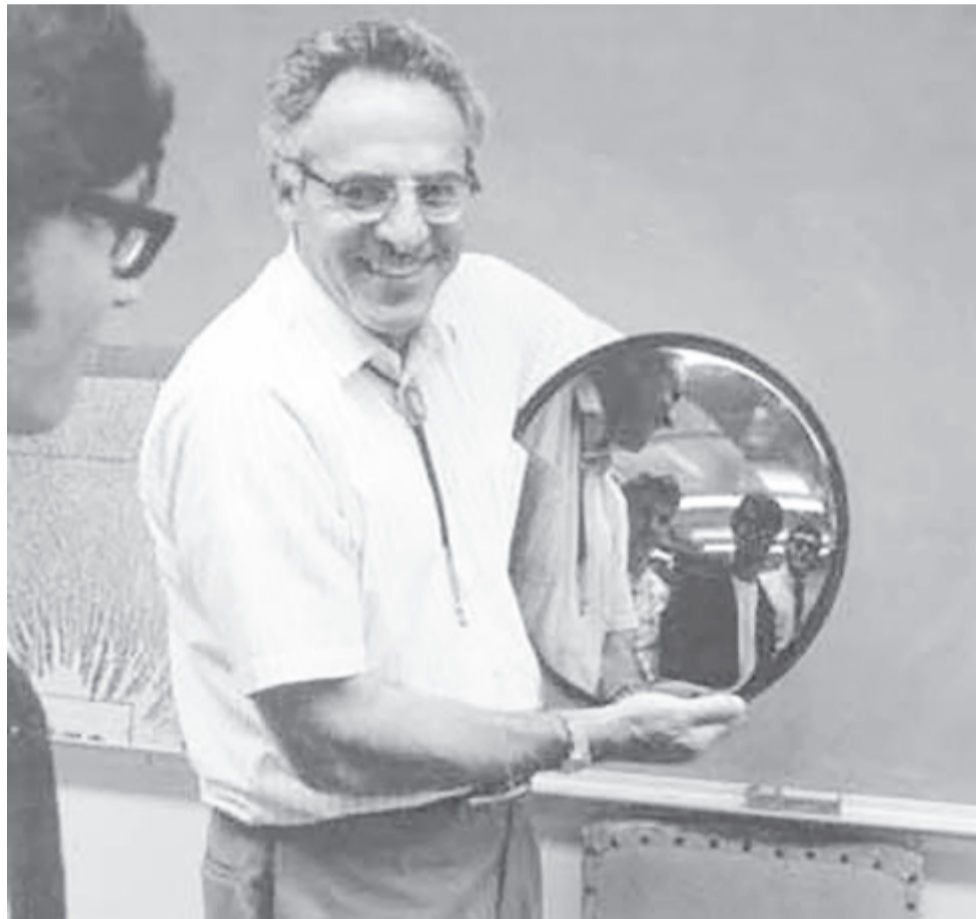
Énekesi karrierjének csúcspontját a Cleveland Szimfonikus Zenekar kórusa jelentette. Itt Széll György zongoraművész-karmesterrel és fő zenei igazgatóval dolgozott együtt. Frederick Reines énekesi nagyságát csak akkor érthetjük meg, ha ismerjük Széll György hírét. A Budapesten született művész Európa leghíresebb muzikusaitól tanult, aztán később számos híres zenekart vezényelt. Dolgozott az NBC Szimfonikus Zenekarával, a New York-i Metropolitan Operával, amely a világ egyik legrangosabb társulata volt, valamint Philadelphia, Boston, Chicago, New York és Hága filharmonikusával. Clevelandbe érkezve saját elképzelése szerinti zenekart nevelt ki, és hamarosan világhírűvé tette az együttest. E siker után Széllt a New York-i Filharmonikusok zenei tanácsadójává választották. Frederick Reines tehetségét leginkább a karmester nagysága jelzi. Egy ilyen rangos zenei vezetővel együtt dolgozni kihívást, hírnevet és nagy elismerést is jelentett.

1951-től Frederick Reines kereste a lehetőséget arra, hogy megfigyelhesse a neutrínókat. Munkatársával, Clyde Covannal 1956-ban sikerült bizonyítaniuk a láthatatlant, vagyis akkortól már tényként beszélhetek a neutrínók létéről. A felfedezés díjaként 1985-ben Reines személyesen vette át Ronald Reagan elnöktől a Nemzeti Tudományos Érmét, 1995-ben pedig Nobel-díjjal jutalmazták a neutrínók felfedezéséért.

Frederick Reines több találmánya között szerepel az ultrahangos agyfelfedezés kidolgozása is. Eredményei elismeréséért számos ország kitüntetéssel jutalmazta.

Ha a tudós nem énekelt volna, talán több mindent sikerült volna felfedeznie? Talán véletlen, hogy a nagy tudósok gyakran jó zenészek is? Mégiscsak úgy tűnik, a zene a siker kulcsa.

1998. augusztus 26-án véget ért egy különleges ária. A mindenséget dirigáló Karmester csendre intette a szólólistát – elérkezett a nagy pihenés ideje. A tudós áriái elnémultak ugyan, de visszhangjuk mindörökké tanítja azokat, akik értik ezt a nyelvet.

Még mindig sok a kövér gyerek

Bogdán Emese

Négy gyerekből egy kövér, hallom a tv mindennapos rémhírei között, most már sokadszor. Aggódnak a szakemberek a helytelen táplálkozás miatt, a gyorséttermek felhozatala, a péktermékek, az édességek túlzott fogyasztása miatt. Fel is sorolják a káros élelmiszereket, a sok E betűvel ellátott becsomagolt enivalót, taglalják a szervezetre gyakorolt negatív hatásukat, de a mozgásról kevés szó esik. Tény, hogy sok a kövér vagy túlsúlyos ember manapság, és ez a gyerekek esetében még szembetűnőbb. Amit eszel, az vagy – tartja a keleti mondás. De mi nem éppen Keleten élünk, s most már ott sem annyira arany szabály a régi mondás. Rohanó világunkban megváltoztak az étkezési szokások a családban is, s ma már népbetegségként beszélünk a kövérségről. Mondom, beszélünk, de nem sokat teszünk a megelőzése érdekében, s ez nem pusztán az emberi akarat hiánya, sokkal inkább a vásárló környezetében színesen tálalt, vonzó és egészségtelen árukészlet okozza. Nem is taglalom (hiszen már örökzöld téma), milyen gyakori a függőséget okozó ízfokozók, festékek, emulgeálószer, tartósítók, tényleg növelők előfordulása az élelmiszerekben, melyek vonzóak, finomak, színesek, és olyanra eltájolják nyelvünk ízlelőbimbóit, hogy a természetes ízeket elfelejtjük, a természetes élelmiszereket (alig fordulnak elő) már nem szeretjük, és sokat eszünk, unalmunkban is rágnak, bánatunkban, örömeinkben nassolunk. Mi tagadás, táposok vagyunk,

hiszen minden, amit a polcokról leemelünk egy üzletben, (olvashatatlan) apró betűkkel ellátott müleledel.

Az élelmiszer-halmozással ellentétben viszont keveset mozgunk, s ez főleg a gyermekek életvitelében sorsdöntő. Ha korosztályonként osztályozzuk a mozgásukat, megállapíthatjuk, hogy a legtöbbet hat éves korukig mozognak a gyerekek. A szakkönyvek azt tartják, hogy 6 éves korig nem szabad mozgásában korlátozni a gyereket, tehát hagyni kell, hogy annyit mozogjon, amennyi neki jólesik. Az iskola elemi osztályaiban is még elég sok mozgáslehetőség adatik, de már a felsőbb osztályok agyonszűrt órárendje nagymértékben visszaszorítja a gyereket a mozgástól. A napi 6-7, sőt alkalomadtán 8 óra után fáradtan érkeznek haza, de a szülő a haladás érdekében délutánra még bekapcsol egy magánórát vagy valamilyen különfoglalkozást (kivéve azt, aki valamilyen sportra vagy tánca járítja a gyereket). Másnapra is készülni kell persze a következő 6-7 órára, házi feladattal és tanulással, ami legkevesebb 4 óra. Az otthoni programba beletartozik a tévé és az internet-navigáció, ami szintén időigényes (gyerekeknek is, felnőtteknek is minimálisan egy óra). Hol marad idő akkor a mozgásra, az ember legfontosabb szükségletének kielégítésére? A tanuló napi mozgásmérlege nagy általánosságban a következő: 8 óra alvás, 11-12 óra ülés, 1-3 óra mozgás. Lemérhetjük, mennyit mozognak egy nap 24 órájában felnőttként, mennyit gyerekként, mennyi a mozgásigénye egy gyereknek, és mennyi egy felnőttnek. Az sem mindegy,

hogy ki mit ért mozgás alatt. Mert ami helyváltoztatást eredményez, az mind mozgás, csak hogy mi már alig változtatjuk a helyünket, ha leülünk, órákig fel sem állunk. Körülöttünk minden gombnyomásra működik. Autók helyettesítik a lábunkat, autóval visszük a gyereket iskolába, játszóházba, bárhova. Autóval megyünk vásárolni, még a közeli üzletbe is. Az idő másodpercekre bevannak osztva, közben rohanunk kitűzött céljaink felé, s nem értjük, mitől húzunk, mikor es-tére holtfáradtan hullunk be az ágyba. A kövérség pedig civilizációs ártalom, betegség, kóros állapot, és komoly következményekkel jár (magas vérnyomás, érendszeri betegségek, ízületi panaszok stb.), ám ha már benne vagyunk, nagyon nehezen, csak nagy

akaraterővel és következetes munkával kácsolódunk ki belőle. Érdekes megfigyelni, hogy habár a fitnesszpar virágkorát éli, mégis sok a kövér ember. Persze a téma nem kelle-mes, inkább nem beszélünk róla. A szülők legtöbb esetben nem veszik észre a tanár figyelmeztetését akkor, amikor még szakszerűen segíteni lehet, inkább sarkítanak vagy nehezítik, ha értésükre adják, hogy gyerekek túlsúlyos, sőt mikor már kövér, akkor is remélik, hogy kinövi majd. Természetesen ki is nőheti, következetes ráfigyeléssel, rendszeres mozgással, kitartó, de nem drasztikus diétával. Ha már megvan a mindennapi kenyerünk, a mindennapi mozgásunkat is teremtjük meg magunknak, hiszen millió lehetőségünk van erre.

Illusztráció

Ismét francia ízek

Az az igazság, hogy érdemes a francia konyhából ihletődni, mert nagyon finom és praktikus ételekkel gazdagíthatjuk a mindennapi menüt. Megéri betartani az eredeti recepteket, de ha nincs meg minden fűszerünk, hiányoznak a konyhánkól az ételhez szükséges francia borok, konyakok, akkor ezeket helyettesíthetjük, csak az alapelveket tartjuk be. Végül is a recept nem szentírás! Ki-ki saját ízlése szerint adhat hozzá vagy vehet el belőle. Érdemes nekilátni, mert a kulináris élmény nem marad el.

Mezey Sarolta

Vajas krumpli

Hozzávalók: 1 kg egyforma nagyságú krumpli, 15 dkg vaj, egy hagyma, 2 kanál olívaolaj, kétcsipetnyi bazsalikom vagy csombor, kevés kakukkfű, só, bors, pirospaprika.

Elkészítése: A krumplit tisztítsuk meg, és szeleteljük vékonyra – például uborkaszeletelővel –, s az így nyert szeleteket felállítva helyezük olívaolajjal kikent kerek tűzálló edénybe. A krumpli közé egy-egy hagymaszeletet is állítsunk be. Szórjuk meg csomborral, kakukkfűvel, ízlés szerint sóval, borssal, kevés pirospaprikával, tegyük rá egy-egy kakukkfűszárat és a vajdarabokat. A sütőben süssük szép pirosra. A végén szórjunk rá egy kis szárított bazsalikomot. Húsok mellé vagy esti csemegének kiváló.

Beuf bourguignon

Azaz kitűnő burgundi marharagu. Hét végén érdemes elkészíteni, amikor a háziasszonynak több ideje van, ugyanis a főzési idő körülbelül 2,5-3 óra, annyi, mint egy jó házi húslevesé.

Hozzávalók: egy kilogramm marhahús (lehet comb vagy lábszár), 10 dkg húsos szalonna, 2 fej hagyma, 4-5 murom, 8 kisebb krumpli, egy evőkanál liszt, 2 pohár vörösbort, fél liter húsleves, egy pohár paradicsomlé, 25 dkg gomba, 3 cikk fokhagyma, só, bors, pár szál kakukkfű, 2 babérlevél.

Elkészítése: A húsos szalonnát apróra vágjuk és serpenyőben megpirítjuk. A szalonnadarabokat egy (cserép vagy vas) tűzálló edénybe szedjük, amibe aztán a hús és a zöldségek is kerülnek. A szalonnából nyert zsiradékban megpirítjuk a szárazra törölt húsdarabokat, s amikor megbarnultak és megkérgekedtek, a szalonnadarabokra, a tűzálló edénybe helyezük őket. A megmaradt zsiradékban kissé megpirítjuk a felvágott hagymát és a nagyra darabolt murkot, majd a hús mellé tesszük, és rászórunk egy kanál lisztet. Ezeket összerázzogatjuk, hogy a húst és a zöldségeket egyenletesen belepje. Ráöntjük a bort, a húsleveset (ha nincs, akkor vizet), a paradicsompürét (vagy levét), beletesszük a felvágott fokhagymát, megfűszerezünk, lefedjük és másfél órán át lassú tűzön sütőben főzzük. Ekkor beletesszük az egészben hagyott krumplikat. Ezekkel is főzzük még egy órát, majd legvégén kerül bele az előzőleg

megpirított negyedelt gomba. Félórányit rotyogtatjuk. Az étel akkor lesz kész, amikor a hús omlósra, a zöldségek puhára főnek, s a barnás mártás besűrűsödik. Tálaláskor szórjunk rá petrezselyemzöldet.

Francia almás

A tészta hozzávalói: egy bögre finomliszt (3 dl), 5 dkg felkockázott hideg vaj (vagy margarin), 2 kanál cukor, egy tojás, egy csomag vaníliás cukor, csipetnyi só.

A töltelékhez: 5 alma, fél csésze cukor, 1 kiskanál fahéj, 2 tojássárgája, 1,5 dl tejszín, 2 csomag vaníliás cukor.

Elkészítése: a lisztet, a só, a vajat, a cukrot, a tojást és a vaníliát dolgozzuk össze tésztává, majd tegyük egy órára a hűtőbe.

Lisztezett deszkán nyújtsuk fél cm vastagra, majd tegyük kivajazott, kiliszteztett sütőformába úgy, hogy a tészta 2-2,5 centis peremet képezzen a sütőforma oldalán. A tésztát megszurkáljuk.

Az almákat meghámozzuk, félbe vágjuk, eltávolítjuk a csutkarészt, majd vékonyra szeleteljük, úgy, hogy ezek ne eszenek szét. A szeletelt fél almákat a tésztára tesszük. Akkor lesz szép, ha megmarad a fél alma alakja, de a szeleteket kissé megdöltjük. Az almákat hintjük meg fahéjjal és cukorral, majd 180-as hőfokon süssük kb. 30 percig. A süttőt nem kell előmelegíteni.

Amíg sül, a két tojássárgáját keverjük ki egy evőkanál cukorral, a két vaníliás cukorral és a tejszínnel. Ha letelt a 30 perc sütési idő, a tojásos tejszínt öntsük az almászeletekre, és süssük további 15-20 percig, amíg a krém megköt. Ha kihűlt, cikkekre vágva tálaljuk.

Jó sütés-főzést!

Fotó: Mezey Sarolta

Hogyan előzzük meg az asztmás krízist otthon?

Néhány gyakorlati tanács, hogyan csökkentjük családtagjaink asztmás krízisének valószínűségét otthonunkban, közvetlen környezetünkben.

Dr. Albert Kinga, a sepsiszentgyörgyi Albert Optimun Medicals allergológus szakorvosa

1. Cseréljük ágyneműt hetente!

Az asztmás krízisek egyik legbanálisabb kiváltó oka a házi poratka. A köznyelvben por- vagy tollallergiának hívott allergiás reakcióban tulajdonképpen egy 0,3 mm hosszú, ízelt lábú állat, a poratka a vétkes, a tüneteket a levegőben szálló, beszáradt ürüleke okozza. Az atkák legnagyobb számban az águnkban tanyáznak, elszaporodásukat sokszor mi is segítjük a lakás túlfűtésével és túlpárásításával.

Ajánlott lecserélni a régi, tollal töltött párnáinkat mosható, szintetikus változatra, az ágyneműt 55-60°C-on legalább heti gyakorisággal mosni, majd szárítógépben szárítani vagy vasalni.

2. Védjük a nem mosható darabokat!

A matracok, rugós kanapék, plédok, takarók nehezebben tisztíthatók, de speciális, az atkák számára áthatolhatatlan professzionális terméket használva felvehetjük a harcot a poratkák elszaporodása ellen. Ezek speciális zárórétet képeznek a különféle használati cikkeken. Ne támaszkodjunk a hipoallergén ágyneműkre, mert nem tartják távol a poratkákat.

3. Sima, könnyen tisztítható felületek

A poratkák szívesen tanyáznak a meleg, puha, oltalmat nyújtó ágyban, hosszú szőrű szőnyegekben, viszont idegenkednek a sima, egyszerűen tisztítható felületektől. Javasolt a régi kárpitos bútorok, gyapjú ágytakarók, függönyök cseréje, szőnyegek helyettesítése fa laminált parkettel vagy csempeburkolattal. A lényeg a könnyen tisztíthatóságon van. Ha valaki ragaszkodik a szőnyeghez, porszívózzon gyakran, és lehe-

tőség szerint mossa a takarókat magas hőfokon.

4. Csótányirtás – fontosabb, mint gondolnánk!

A láthatatlan csótányürelék több gondot okozhat az otthonunkban, mint gondolnánk. Legideálisabb elpusztítani ezen élősködőket, de sokat tehetünk lakásunk egészségéért a rendszeres takarítással, fedett, zárt szemeteskukák használatával. Ne hagyjunk szabadon ételt, ételmaradékokat, pakoljuk hűtőszekrénybe

5. Gondoskodjunk megfelelően a háziállatainkról!

Az arra érzékeny embereknél a kutya, macska vagy egyéb szőrös, tollas állat asztmás krízist válthat ki. Tulajdonképpen a háziállatok nyála, vizelete és szanaszét hagyott hámsejtjei ludasok a dologban, illetve a poratka, ami a szőrükre tapad. Néhány asztmás beteg lemond a háziállattartásról, mások hetente 1-2 alkalommal fürdetik kedvenceiket.

A hipoallergén vagy rövid szőrű állatok tartása nem küszöböli ki a problémát.

6. Mi legyen a plüssállatokkal?

Gyermekeink kedvenc alvótársa, játéka sajnos a poratkák célpontjává is válhat, főleg ha együtt alszanak. Emiatt javasolt a plüssjátékok ágyneműhöz hasonlóan gyakori mosása. Amennyiben a játékszer nem mosható, jó alternatíva lehet zacskóba csomagolni és azzal a fagyasztóba helyezni. Az eredményességet fokozhatjuk, ha a fagyasztással megölt poratkákat utólag kiporszívózzuk a plüssjátékból.

7. Ne engedjük meg a dohányzást az otthonunkban!

Az irritatív hatású cigarettafüst asztmás krízist válthat ki kicsikben és nagyokban egyaránt, vagy súlyosbíthatja a meglévő problémát. A gyermekek eleve érzékenyebbek rá, mert a hörgőik még fejlődnek, szaporábban lélegeznek és nagyobb mennyiségű passzív dohányfüstöt inhalálhatnak, mint a felnőttek.

8. Vigyázat a fafűtésű tüzelőkkel!

A füst igen fontos kiváltó faktor az asztmás krízis esetében. Nem javasolt a nyílt tüztér használata, zárt terű esetén is fontos a megfelelő szellőztetés. Legalább hat hónapig száritott rönköket használjunk.

9. Tartsuk szárazon a lakásunkat!

A leggyakoribb házon belüli allergének sorát a poratka után a penészgombák bővíti. Allergiás asztma esetén nagyon fontos kiiktatni a lakásunkból az eldugott, nedves felületeket, ahol a penészgombaspórák

könnyedén megtelepedhetnek, majd gondtalanul szaporodhatnak. Konyhák (csepegő lefolyók, csapok), fürdőszobák (zuhanyfülkék) és teropán ablakok a kedvenc helyeik. Csökkentjük az életterüket és páratlanító berendezések használatával a lakásban lévő nedvességtartalmat. Ezzel két legyet ütünk egy csapásra, mert egyúttal csökken a poratkaszám is.

10. Válasszunk körültekintően porszívót!

Rengeteg porszívó és levegőtisztító berendezés létezik, segítségükkel csökkenthetjük a házon belüli vagy a házba bekerülő allergének számát, viszont nem feltétlenül nyújtanak megoldást a szőnyegekben, kárpitos bútorokban megbújt poratkákra, állati eredetű allergénekre. A HEPA filterrel ellátott eszközök rendszeres használatával jóval kevesebb allergénnek tesszük ki magunkat.

Ne feledjük, a különféle allergiás érzékenységek nagy része allergénspecifikus immunoterápiával gyógyítható, nem csak tünetileg kezelhető!

Illusztráció

Élmény- és művészetterápiás projekteket támogat a MOL Románia

A MOL Románia és A Közösségért Alapítvány kihirdette a 9. MOL Gyermekgyógyító program pályázati kiírásának nyertesait. A támogatás révén megvalósuló élmény- és művészetterápiás tevékenységek több mint 800 speciális nevelési igényű, fogyatékkal élő, krónikus betegségben szenvedő vagy súlyos betegségből lábadozó gyermekben segítenek.

A MOL Románia összesen 400.000 lejrel támogatja 22 civil szervezet élmény- és művészetterápiás tevékenységét, amelyeket több mint 800 speciális igényű gyermek számára szerveznek. A támogatás 100.000 lejjel nőtt az előző kiírás összegéhez képest. Nyolc év alatt több mint 2,4 millió lejjel támogattak 146 olyan projektet, amelyek révén közel 10.000 gyermeknek segítettek

A MOL Gyermekgyógyító program eddigi kilenc kiírásában összesen több mint 900 pályázat érkezett. A 146 nyertes pályázat megvalósításában részt vevő szakemberek bebizonyították, hogy munkájuknak, odaadásuknak és kitartásuknak köszönhetően, a komplex terápiai segítségével, a speciális nevelési igényű gyermekek és családjaik életminőségében jelentős javulást lehet elérni – nyilatkozta *Camelia Ene*, a MOL Románia ügyvezető igazgatója.

2017. szeptember 26. – október 26. között 91 olyan civil szervezet pályázott a MOL Gyermekgyógyító program 9. kiírásában, amely élmény- és művészetterápiás tevékenységek szervezésével segít fogyatékkal élő, krónikus beteg vagy súlyos betegségekben lábadozó gyermekeknek és fiataloknak. Összesen 26 megyéből érkezett támogatási kérelem: 18 Bukarestből, 13 Kolozs, 10 Iași, 7 Hargita megyéből, 5-5 kérelem érkezett Temes, Bihar, valamint Maros megyéből, 3-3 pályázat Bákó, Szatmár és Szeben, 2-2 Fehér, Kovászna, Galac, illetve egy-egy pályázat érkezett Argeș, Beszterce-Naszód, Călărași, Konstanca, Dâmbovița, Dolj, Ialomița, Maramaros, Neamț, Prahova, Szilágy,

Vâlcea és Vaslui megyékből. A versenyben részt vevő 91 egyesület közül 38 korábban is pályázott. A zsűri 22 pályázatnak ítélte meg részleges vagy teljes támogatást, melyek megvalósítására 2017. december – 2018. augusztus között kerül sor.

A 2017-es Gyermekgyógyító program támogatási kerete 400.000 lej. A 22 nyertes egyesület közül 11 első alkalommal részesül támogatásban, a másik 11 civil szervezet a program korábbi kedvezményezettjei közé tartozik.

A nyertes egyesületek Bukarestből, illetve Bákó, Bihar, Beszterce-Naszód, Dâmbovița, Galac, Hargita, Kolozs, Kovászna, Maros, Szatmár, Szeben, Szilágy és Temes megyékből valók. A nyertes pályázatok megvalósításában alkalmazandó terápiás tevékenységek között például művészetterápia (zene, rajz, festészet, fotó és digitális technológia), élményterápia (például kötélmászás, hegymászás), állatasszisztált terápiai, emocionális terápia során alkalmazott technikák (például szerepjáték, mozgás- és játékkerápia, kangaroo érintésterápia), valamint szenzoros stimuláció szerepel.

– A programról és a pályázati feltételekről az érdekelt civil szervezeteknek felvilágosítással szolgálunk a nyertes pályázatok lebonyolítási ideje alatt is, valamint tájékozódhatnak a jövő év szeptemberében esedékes meghirdetéskor is, amikor a nyertes egyesületek bemutatják a megvalósított pályázataikat. Így egyforma esélyt biztosítunk minden pályázni szándékozó egyesületnek. A nyertes egyesületek jelentős része idén első alkalommal nyújtott be pályázatot, amely arra utal, hogy a program egyre nagyobb ismertségnek és bizalomnak örvend a szakemberekben körében – nyilatkozta *András Imre*, A Közösségért Alapítvány ügyvezetője.

A nyertes egyesületek listája megtalálható a www.molromania.ro és a www.pentrucomunitate.ro honlapokon.

Betiltanák a dohányzást a francia filmekben

A dohányzás visszaszorítását célzó tervai között a francia filmekben is megtiltanák a dohányzást a francia egészségügyi miniszter.

A hatvanas évek francia újhullámos filmjeiben még teljesen természetes volt a dohányzás, Jean-Paul Belmondo szájának sarkában is folyton ott lógott a cigi a korszak egyik nagy klasszikusában, a Kifulladásig című drámában. Egy francia szenátor adatai szerint a francia filmek több mint háromnegyed részében ma is rágyújtanak.

Agnes Buzyn egészségügyi miniszter programjában kiemelt szerepet kap az évente mintegy 75 ezer francia halálát okozó dohányzás visszaszorítása – számolt be róla hétfőn a *The Daily Telegraph*.

A leszokásra felhívó és biztató nagy hirdetési kampányok nem jártak sikerrel – mondta el pénteken a miniszter, s hozzátette: ezért most azzal próbálkoznak, hogy a fiatalokat a közösségi médiában célozzák meg az üzenettel és a filmekből is ki akarják tiltani a dohányzást.

Nem értem, hogy miért fontos a cigaretta a francia filmekben – vetette fel Buzyn, aki a filmiparért is felelős kulturális tárca vezetőjével kíván konzultálni a lehetséges dohányzásellenes lépésekről.

Buzyn júliusban bejelentette, hogy a következő három évben egy pakli cigaretta árát a jelenlegi 6,50 euróról fokozatosan 10 euróra növelik, ami a *Telegraph* szerint még mindig olcsóbb lesz, mint egy átlag-

gos doboz cigaretta ára Nagy-Britanniában. A francia miniszter emlékeztetett arra is, hogy az elmúlt évtizedben a brit kormány erőfeszítései miatt 30 százalékról 20 százalékra csökkent a dohányosok aránya a szigetországon, míg Franciaországban továbbra is 30 százalék körül mozog ez az arány.

A francia politikusoknak azonban nem lesz könnyű dolga ebben a kérdésben. Egy helyi hírportál, a *TheLocal.fr* szerint máris neveltség tárgya a kezdeményezés. Akadt, aki azt írta a közösségi médián, hogy ha a dohányzás tilos lesz a francia filmekben, akkor már a káromkodást, a bűnözést és a gyorsajtást is le kéne tiltani a filmvászonról.

Egyelőre nem világos, hogy a tiltás miféle formáját választja a kormány, illetve a füstmentesség csak a francia filmekre vagy a külföldi sorozatokra is vonatkozik-e. További kérdés, hogy a filmarchívumokat is érinti-e majd a rendelkezés, ott vajon szintén elnyomják-e a cigarettacsikkeket.

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) tavaly felhívta a kormányokat, hogy adjanak 18 éven felülieknek szóló besorolást az olyan filmeknek, amelyekben dohányzás látható, hogy megvédjék a gyereket és serdülőt a rászokás veszélyétől. Három éve a Hollywoodban készült filmek 44 százalékában szerepelt dohányzós jelenet, ezek 36 százaléka olyan korhatárt kapott, hogy gyerekek is nézhették. (MTI)

A rejtvény fősoraiban egy XIX. századi svájci francia költő és aforizmaszerző családneve (személyneve John) és egyik gondolata alakul ki.			IDÉZET 1.	ANGOLUL HALLANI	F. BAUM V. RÁZSLÓJA A FAUNA TAGJA	NAGYON KICSI	SAVE OUR SOULS (RÖV.)	A STRONCIUM VEGYJELE	NAGYON ROSSZ KIVÁNSÁG	INDÍTÉK DÉLSZLÁV FÉRFINEV	VÉNAJELZŐ LEHET	FÖLD-DARAB MÁZOL	LONDONI KEPTÁR	PAPIRUSZ-HAJÓ SAJÁT ENERGIA	TETTEIT BE- ISMERI	CSERNÁ-TONI VÁRROM	NORVÉG EGYÜTTES	
A			TOVA		PORT. VÁROS (NEWÁLT) FÉRFINEV (JUL. 2)			CSILLAG- KÉP FRANCIA VÁROS		LEAR KIRÁLY LÁNYA GYORSAN PÁROLGÓ				SZÁNDÉKO- ZIK BÁNT			A	
D			BÚZÁT BETAKARÍT	GABONÁT VAGÓ DIAGO- NÁLIS			BALATON- PARTI HELYSÉG KOLÓNIA					KASZTRÁL HA BALATONI, AKKOR HAL				PANAMAI AUTÓJEL FR. FIZIKUS, CSILLAGÁSZ		
D			LENDÜLET		PÁRTI		A SZÉLEIN TAKAR! ATOMFIZI- KUS (PAUL)		HOLLAND AUTÓJEL HAVI RÉSZ- LETI!		MAGAS NÖVÉNY VUK NAGY- BÁTÝJA		FEL- VIGYÁZÓ FRANCIA ARANY		ARAB SZÓ: FORRÁS ...MÓG (DOHOG)			
D			FAJI VÁ- ROSNEGYED KOJAK ÉDESSEGE		OPOLE FOLYÓJA BELGRÁD HEGYE					ELŐDÉZŐ ÖGÖRIG PIACTER				MÓZES ÖT KÖNYVE FÉRFINEV (OKT. 9.)			ÜVEG (ANGOL)	
D			ELVIS... PRESLEY (ROCK- SZTÁR)		VÉRSZÍNŰ (NÉP.) KIPLING KÍGYÓJA				FELVIDÉKI FOLYÓ ALUL KÖZÉPEN!				ESZTENDŐ KÖZÉPEN CSÍKOS!		FOCI- CSEMEGE SKÁLA- HANG			
D			BORÍTÓ- KOSÁR		FEJFEDŐ VAJDA JÁNOS MŰZSÁJA			ZSOKÉ MONDA					ISZKOLÓ OROSZ RENDEZŐ				NÉVELŐ VEGYIPARI ALAPANYAG	
D			CÉGFÉLE (RÖV.) BIZTATÓ- SZÓ		SZULFÁT NÉPI NEVE OLASZ ÍRÓ (DARIO)			OROSZ DI- NASZTIA V. FR. FIZIKUS MÉRN.(HENRI)				FARKAS- VEZÉR INDIÁN TRÓFEA				ÓRÓMAI RÉZPÉNZ KARMESTER (ALBERTO)		
D			KAMERUNI FOCIKAPUS		GÖRÖG BETŰ NÉPES ÁLLAM		NÉVELŐ A. CHRISTIE REGÉNYE		PERUI AUTÓJEL BÁTOR- KODÓ		MATTBAN VANI GÖRBE VÉGTAG		LYUKAS SÁLI NEM MOZOG		ÁSVÁNYI FÜSZER PENGETŐS HANGSZER		LÉTEZŐ (LATIN) IGEKÉPZŐ	
D			RÓMAI HAT		MENY- ASSZONY GÖRÖG AUTÓJEL		BARÁT (SPANYOL) BECÉZETT ATTILA		ATTILA NÉV- VÁLTOZATA IGE- VÉGZÖDÉS		ESZKÁBÁL CZUCZOR EGYIK ÁLNEVE		FRANCIA VÁROS BANK- BETÉT!			MOLETT LATIN ÉS		ISME
D			RUHA- DARAB		MÓDOSÍTVÁ MÁSOLÓ AMPER (RÖV.)				SZÉGYELL SZEMÉLY- NÉVMÁS					SOHA (NÉMET) SPANYOL AUTÓJEL		ÁLLÓKÉP EGYES!		
H			L.N.J.															

November 16-i rejtvényünk megfejtése: **Aki nem szereti a bort, az asszonyt és a dalt, az bolond marad egész életében.**

Kakasülő

V. Harmónia-kupa

Etnokoktél foci módra

Bögözi Attila

„Focizni nagyon egyszerű dolog, de a focit egyszerűen játszani a lehető legnehezebb, ami létezik” – mondta egykor a Barca néhai legendás holland játékosa, vezetőedzője, korszakalkotó zsenije, Johan Cruyff, aki intelligenciája révén is lazán földbe döngölt bárkit, ha egyszer fociról volt szó. Az egyszerű játék titka pedig annyi, hogy megfelelő helyen kell lenni a megfelelő pillanatban – nem korábban, nem később.

Hogyan is mesélte Hofi?

Kocsis, az egybenyakú, Budai beadására úgy ugrott fel a tizenegyes pont magasában, hogy a kijelzőtábla órájára nézett, és azt mondta: „Mennyi az üdő? Fél öt? Most kell érkeznie a mentesítő labdának”. És a labda jött. Nem a kapu mögé, nem a félpályára (ez akkor még nem volt divat), hanem pontosan a homlokára. Mert a jó csatár jó időben jó helyen van. Ugyanis a futball – sokan még ma sem hiszik – észjáték. Ezt is Cruyff mondta, viszont ésszel játszani ott kezdődik, ahol az esztelen összeviszza futkosás a pályán véget ér.

Az V. Harmónia-kupáért kiírt amatőr teremlabdarúgó-torna küzdelmei, amelyekre idén is a Szász Albert Sportlíceum sportcsarnokában került sor, ha nem is minden

pillanatukkal, de összességükben bizonyították Cruyff igazát. Még akkor is, ha ezt az igazságot a torna legnagyobb ziccerének kihagyása után (Peti Andrásnak, a Transilvania repülőter igazgatójának irgalmatlanul hosszú virgátsai mentették a félpályáról lazán kapura emelt holtbiztos gólt) egy szurkoló bosszúsan úgy fogalmazta át, hogy ha az emberi agy elég egyszerű lenne ahhoz, hogy megértsük a focit, akkor egyszerűségünkben erre már nem lehetnénk képesek. Ebből is látszik, a filozófia legfontosabb feladata, hogy kérdéseket keressen a meglévő válaszokra.

Nem volt Gázai övezet

Egy meglévő válaszra viszont idén sem kellett kérdést keresni. Ugyanis „vérző fejek, lángoló lelátók, folyamatos robbantások, szurkolókra dobált füstgránátok, vadludakként a fejek fölött elhúzó műanyag székek, több tucat pirotechnikai bolt egész éves rohamkészletének szétterhelése” hála istennek idén sem volt, mint az előző évben a Románia – Magyarország labdarúgó-mérkőzéseken gyakran megesett, s amelyek elleni tiltakozásul hívta életre három évvel ezelőtt a Harmónia-kupát Szucher Ervin marosvásárhelyi újságíró. Reménye, hogy a román–magyar viszony másképp is működhet-működhetne, még Marosvásárhelyen is, mint ahogy az a

Marosvásárhely legidősebb labdarúgója, a 91. életében járó Gierling György és az egykori ASA aranycsapatának nagyszerű hátvédje, Florea Ispir, a Szász Albert Sportlíceum sportcsarnokában leleplezték azt a kétnyelvű pannót, amelyre Szucher Ervin újságíró a marosvásárhelyi labdarúgás történetének legérdemesebb periódusait szerkesztette össze.

Fotó: Czimbalmos Ferenc Attila

nemzeti tizenegyek mérkőzéseiről szóló haditudósításokból visszaköszönt, a megyeszékhely román és magyar újságíróiból „körtelősített” vegyes nemzetiségű sajtós csapat szintjén már egészen jól működik, és bizalomkeltő továbbá az is, hogy a városi tanács minden évben a kezdeményezés „háza alá nyúl”, támogatva a rendezvényt. De nem ezért nyert idén Harmónia-kupát a tanács csapata – iratja velem az az optimizmus, amely elhiszi, hogy a légy a szobában a kijáratot keresi.

De egy pillanatra félretéve a tréfát, azért fontos újból és újból kihangsúlyozni a Harmónia-kupa célkitűzéseit, mert minap hozták nyilvánosságra azt a felmérést, amelyből kiderül, hogy tíz román közül csak ketten fogadnák el, hogy más etnikumú személy kerüljön a családjukba vagy baráti társaságukba. Mi több, az országos átlaghoz viszonyítva Bukarestben a legkevésbé toleránsak a magyarokkal és a zsidókkal szemben. Az Agerpres hírügynökség által ismertett közvélemény-kutatásból az is kiderül, hogy a magyarokat 2015-ben még a megkérdezettek 10 százaléka „értékesnek” tartotta az ország számára, most ez az arány 5 százalékra csökkent. A toleranciaküszöb ilyen látványos zuhanása leg hamarabb a futballmérkőzések lelátóin nyilvánul meg, ahol mind gyakoribb a rasszista, magyargyűlölő megnyilvánulások, amelyeknek

megfőkezeséért nem történik semmi. Pedig a sport, s jelesen a foci összekötő kapocs kellene legyen – nemzetek, nemzetiségek között, ami összehozza az embereket, lebontja a falakat, segít abban, hogy egymásra találjanak különböző nemzetiségű, vallású, világnézeti emberek – nem pedig az egymásnak feszülés gyűlölettel habzó porondja.

Vegetáriánus tigris, ha

Ilyen megfontolásból minden évben van egy magyarországi díszvendége is a Harmónia-kupának, s ez idén a Magyar Újságíró-válogatott volt.

Mellettük a polgármesteri hivatal csapata immár hagyományos résztvevőnek számít, ám idén első alkalommal részt vett a torna küzdelmein a Nemzeti Színház mindkét tagozatának ugyancsak „vegyes” csapata, amely úgy döntött, hogy nemcsak etnikailag keveri össze a csapatot, hanem a nemeket is kórtelősítják. A lelátók meg az egymásnak feszülés tárgyát képező „játékszer” büvölését, tenyernyi teremtés koronája között, Georgina Ghergu vállalta magára, s férfiasan be kell vallanom: mindkét büvölést teljes sikerrel abszolválta...

Mi több, az újságírók elleni mérkőzésen a sajtósok derék csatárát sikerült egyetlen mozdulattal úgy földre teremtene, hogy az hosszú percekig feküdt mozdulatlanul a földön. Rossz nyelvek szerint azonban nem az ütközés heve terítette földre a fiút, hanem egy „bouche-à-bouche” újraélesztés hiú reménye, ami olyasmi, mint a vegetáriánus tigris. Hiába, nehéz lovagiasnak lenni, pláne ló nélkül...

Egyébként a PRESSing-re épülő

sajtós csapat három remek és egy csapnivaló mérkőzés után a második lett az öt, idén igencsak kemény csapat közül.

Nem hozott viszont szerencsét a Magyar Újságíró-válogatottnak tiszteletbeli meghívottjuk, Balázs Pali popénekes, aki egyébként több mint 15 éve a magyar színészvilág egyik erőssége. Bár a magyarországi újságírók egyetlen mérkőzésen kaptak ki, három döntetlenjük idén mindössze a megtisztelő ötödik helyre volt elegendő.

A tavalyi kupagyőztes hivatali együttesnek ezúttal csak a harmadik helyre futotta erejéből, pedig Bíró Levente (Laska), az ASA egykori kitűnő hálóőre, mindent megtett azért, hogy az ellenfelek szemét is kivédje. Onfeláldozásból egyszer még a kapufát is úgy lefejelte, hogy gipszelnit kellett. A sasfát. Mikor ez másodszor is szinte megtörtént, Laska csak annyit mondott: ha nem tanulsz a hibáidból, nem érdemes elkövetned őket.

A százás szög mint integrált áramkör

En viszont nem követem el azt a hibát, hogy nem említem meg az idei torna egyik ünnepélyes pillanatát, amikor Marosvásárhely legidősebb labdarúgója, a 91. életében járó Gierling György és az egykori ASA aranycsapatának nagyszerű hátvédje, Florea Ispir, a Szász Albert Sportlíceum sportcsarnokában leleplezték azt a kétnyelvű pannót, amelyre Szucher Ervin újságíró a marosvásárhelyi labdarúgás történetének legérdemesebb periódusait szerkesztette össze. A helyi önkormányzat jóvoltából ebből az emléktáblából minden marosvásárhelyi iskola sportterme kapni fog egy-egy példányt.

Maga a gesztus szép és nemes, de a vásárhelyi foci sűrűből való feltámasztásához, sajnos, kevés, mint lókolbászban a patkódobogás...

No igen, és volt, mert miért ne lett volna, „harmadik félidő” is, amelynek keretében a hivatalos díjkiosztás is megtörtént, s ahol a harmónia eszmeiségében érdekelt felek mélyebben nézhettek egymás szemébe (no meg a poharak fenekére), s ahol a résztvevők könnyebben nyíltak meg egymásnak. És nemcsak azért, mert a huncut agykurkászok szerint az alkohol folyékony pszichiáter, hanem mert a hosszú, kötetlen beszélgetések egy-egy tartós barátságok lehetnek a kezdetek. Olyan egyszerű ez, hogy hozzá képest a százás szög integrált áramkör.

Csak ebből messzemenő következtetést ne tessenek deriválni!

Levegőben játékos, labda.

Fotó: Rab Zoltán, Marosvásárhelyi Nemzeti Színház

Labdarúgó-eredmények

* Maros megyei 6. liga, 11. forduló: Somosd – Jedd 3-2, Mezőpánit – Nyáradgálfalva 3-5, Kibéd – Csíkfalva 0-3, Mikefalva – Koronka 3-8, Egestő – Küküllőszéplak 6-4. Az Uzdiszentpéter – Székelybere mérkőzést november 26-án rendezik. Az élcsoport: 1. Somosd 26 pont (61-21), 2. Nyáradgálfalva 26 (39-11), 3. Csíkfalva 26 (30-12).

* Bajnokok Ligája, 5. forduló: Ecsopot: Sevilla – FC Liverpool 3-3, Szpartak Moszkva – NK Maribor 1-1. Az állás: 1. Liverpool 9 pont, 2. Sevilla 8, 3. Szpartak Moszkva 6, 4. NK Maribor 2. F csoport: SSC Napoli – Sahtar Donyeck 3-0, Manchester City – Feyenoord 1-0. Az állás: 1. (és továbbjutott) Manchester City 15, 2. Sahtar Donyeck 9, 3. SSC Napoli 6, 4. Feyenoord 0. G csoport: AS Monaco – RB Leipzig 1-4, Besiktas – FC Porto 1-1. Az állás: 1. (és továbbjutott) Besiktas 11 pont, 2. FC Porto 7 (10-8), 3. RB Leipzig 7 (9-9), 4. AS Monaco 2. H csoport: Borussia Dortmund – Tottenham Hotspur 1-2, APOEL – Real Madrid 0-6. Az állás: 1. (és tovább-

jutott) Tottenham Hotspur 13 pont, 2. (és továbbjutott) Real Madrid 10, 3. Borussia Dortmund 2 (5-10), 4. APOEL 2 (2-14).

* Angol Premier Liga, 12. forduló: Arsenal – Tottenham 2-0, Burnley – Swansea 2-0, Crystal Palace – Everton 2-2, Leicester – Manchester City 0-2, Liverpool – Southampton 3-0, West Bromwich – Chelsea 0-4, Manchester United – Newcastle United 4-1, Watford – West Ham United 2-0, Brighton & Hove Albion – Stoke 2-2. Az élcsoport: 1. Manchester City 34 pont, 2. Manchester United 26, 3. Chelsea 25.

* Spanyol Primera División, 12. forduló: Girona – Real Sociedad 1-1, Getafe – Alavés 4-1, Leganés – Barcelona 0-3, Sevilla – Celta Vigo 2-1, Atlético Madrid – Real Madrid 0-0, Málaga – Deportivo La Coruna 3-2, Espanyol – Valencia 0-2, Las Palmas – Levante 0-2, Athletic Bilbao – Villarreal 1-1, Eibar – Betis 5-0. Az élcsoport: 1. Barcelona 34 pont, 2. Valencia 30, 3. Real Madrid 24.

* Olasz Serie A, 13. forduló: AS Roma – Lazio 2-1, Napoli – AC Milan 2-1, Crotone – Genoa 0-1, Benevento – Sassuolo 1-2, Sampdoria – Juventus 3-2, SPAL – Fiorentina 1-1, Torino – Chievo 1-1, Udinese – Cagliari 0-1, Inter – Atalanta 2-0, Hellas Verona – Bologna 2-3. Az élcsoport: 1. Napoli 35 pont, 2. Inter 33, 3. Juventus 31.

* Német Bundesliga, 12. forduló: VfB Stuttgart – Borussia Dortmund 2-1, Bayern München – Augsburg 3-0, Hoffenheim – Eintracht Frankfurt 1-1, Bayer Leverkusen – RB Leipzig 2-2, Mainz – FC Köln 1-0, Wolfsburg – Freiburg 3-1, Hertha BSC – Mönchengladbach 2-4, Schalke 04 – Hamburger SV 2-0, Werder Bremen – Hannover 96 4-0. Az élcsoport: 1. Bayern München 29 pont, 2.

Schalke 23 (16-10), 3. RB Leipzig 23 (20-15).

* Francia Ligue 1, 13. forduló: Lille – St. Etienne 3-1, Amiens SC – AS Monaco 1-1, Paris St. Germain – Nantes 4-1, Dijon – Troyes 3-1, Guingamp – Angers 1-1, Tou-

louse – Metz 0-0, Strasbourg – Stade Rennes 2-1, Caen – Nice 1-1, Lyon – Montpellier HSC 0-0, Bordeaux – Olympique Marseille 1-1. Az élcsoport: 1. Paris St. Germain 35 pont, 2. AS Monaco 29, 3. Lyon 26.

Góllal jutott tovább a Real Madrid

REGISZTRÁLJON

A MAGYARORSZÁGI VÁLASZTÁSOKRA!

 regisztracio.ro

TEL.: 0800-444-666

Minden magyar állampolgár szavazhat, aki előzőleg regisztrált. Ha adataiban változás történt, jelentse be!

 EUROTRANS
szolgálat

NEM ENGEDÜNK A NEGYVENNYOLCBÓLI!

– most 48 oldallal vastkosabb, mint az előzőek –

Keresse a lapárosoknál és az ismertebb könyvesboltokban, de online is megvásárolható!

Székely Kalendárium 2018

+ 48 oldal

KINCS, AMIVAN!
www.kalendarium.ro

MAROS MEGYEI TANÁCS

ÁLLÁSHIRDETÉS

A Maros Megyei Tanács 2017. december 18-án versenyvizsgát szervez a Gazdasági Igazgatóság Kiszolgálási-beszerzési Osztálya keretében egy I. fokozatú gépjárművezetői szerződéses állás betöltésére.

A jelentkezőknek a következő feltételeknek kell megfelelniük:

- rendelkezzenek közép- és/vagy általános iskolai tanulmányokkal;
- legyen B kategóriás jogosítványuk;
- legyen minimum 3 év szakmai régiségük;

A versenyvizsga egy gyakorlati próbából és egy interjúból áll.

A vizsgára a Maros Megyei Tanács székhelyén kerül sor (Marosvásárhely, Győzelem tér 1. sz.):

- a gyakorlati próba időpontja: 2017. december 18., 14,00 óra;
- az interjút a gyakorlati próba időpontjától számított legtöbb 4 munkanapon belül fogják megtartani.

A versenyvizsgára való jelentkezési dossziét 2017. december 11-ig lehet benyújtani.

A jelentkezőknek teljesíteniük kell a 286/2011-es számú módosított és utólagosan kiegészített kormányhatározat alkalmazási keretszabályzatának 3. számú cikkelyében a meghatározott, valamint a meghatározatlan időtartamra meghirdetett állások esetében előírt általános feltételeket.

A versenyvizsga részvételi feltételeit és könyvészeti anyagát az intézmény székhelyén és az intézmény weboldalán (www.cjmures.ro) is közzétettük.

További információkat Cismaş Lucia-Feliciától, a Humánerőforrás-osztály munkatársától kérhetnek az érdeklődők a 0372-651-236 telefonszámon vagy e-mailben: cismas.lucia@cjmures.ro.

ELNÖK

Paul Cosma

Péter Ferenc

JEGYZŐ

Operett Galáest

Budapesti Operettszínház előadói
Bódi Barbara, Oszvald Marika, Peller Károly

November-30 - Marosvásárhely - Maros Művészegyesület Termek - 19:00 óra
(Jegyek elővételben vásárolhatók a Maros Művészegyesület jegypénztáránál. Jegyinformáció 0746.540292)

 Marosvásárhelyi Rádió Románia

96 FM
106,8 FM
1323 AM

www.marosvasarhelyiradio.ro

 radio.kptv.ro
KPTV
THE ROCK STATION
radio.kptv.ro

Tárgu Mureş 88,12 Szovta 102,12
Marosvásárhely

r . a . d . i . o

fanta

Régián 94,7,11 Sighişoara 104,3,11
Săseşregeán

 NUMAI
DIN INGREDIENTE NATURALE
Timko
PRUTĂRIA - PEKLEŞ
CSAK
TERMEZETES ALAPANYAGOKBÓL

Hagyományos receptek természetes alapanyagokból!

Jó étvágyat!

